

การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม

A STUDY OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS' TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AND DECENTRALIZATION IN EDUCATION FOR THE DEVELOPMENT OF THE 21ST CENTURY LEARNING MANAGEMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA, NAKORN PATHOM

นณันท์ สุริยมณี¹, นักรบ ระวังการณ²

Naranan Suriyamanee¹, Nug-rob Rawangkarn²

ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล^{1,2}

Department of Education, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University^{1,2}

naranan.sur@gmail.com¹, nugrob.raw@mahidol.ac.th²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา และเปรียบเทียบการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งสิ้น 362 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00) และการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เช่นกัน ($\bar{X}$ = 3.87) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r = .591) และการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่สถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการกระจายอำนาจน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, การดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนา, การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this study were to examine the level of educational administrators' transformational leadership and the level of decentralization in education for the development of the 21st Century learning management of educational institutions under the Primary Educational Service Area, Nakorn Pathom, to explore the relationship between transformational leadership and decentralization in education for the development of the 21st Century learning management and to compare the difference of decentralization in education for the development of the 21st Century learning management based on educational institution's size. The sample was 362 teachers working at educational institutions under the Primary Educational Service Area 1 and 2, Nakorn Pathom, academic year 2015. The survey was conducted by Transformational Leadership and Decentralization in Education for the development of the 21st Century Learning Management Questionnaires. The Statistical Package for the Social Sciences was employed to analyze descriptive statistics, Pearson's Correlation, and One-way ANOVA. The research findings were as follows: (1) Administrators' transformational leadership was at high level ($\bar{x} = 4.00$). (2) Decentralization in education for the development of the 21st Century learning management was also at high level ($\bar{x} = 3.87$). (3) There was positive relationship between administrators' transformational leadership and decentralization in educational of education institutions with statistical significance at the 0.01 level ($r = 0.591$). (4) There was statistically significant differences in educational decentralization for the development of the 21st Century learning management based on institution's size at the 0.05 level. The decentralization in education of small institutions were different from that of medium and large sizes.

Keyword: Trans formational Leadership, Educational Decentralization for the Development of the 21st Century Learning Management

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถเพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว บนฐานความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ดังนั้นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ ได้ ก็คือ การพัฒนาระบบการศึกษาให้มีความทันสมัยและตอบสนองต่อความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการศึกษาที่ตรงประเด็น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมทั้งทางด้านวิชาการและด้านวิชาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะตลาดแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาผู้เรียนทุกระดับและทุกระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ เรียนรู้ให้รู้จักตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ขยันขันแข็ง มีความรับผิดชอบ และมีทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสมบูรณ์

การกระจายอำนาจทางการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของสังคมได้มากขึ้น โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 มาตรา 39 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการจัดการศึกษาได้อย่างคล่องตัวและมีคุณภาพสูงสุด ตามแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management : SBM) ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจในการ

บริหารและจัดการศึกษาให้แก่สถานศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นตัวแปรสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร โดยเฉพาะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร (Transformational Leadership) ที่มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบันที่เป็นยุคการเปลี่ยนแปลง โดยที่ Bass (1985) มีความเห็นว่า ภาวะผู้นำที่เหมาะสม สามารถปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสังคมและปฏิบัติตนได้เกินความคาดหวัง คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และจากการศึกษาของเนลา ระโหลวาน (2553) และ ทิพวัลย์ ขาลีศรี (2559) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา นอกจากนั้น กอบศักดิ์ มูลมัย (2554) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู และจากการศึกษาของ ดิเรก พรสีมา และคณะ (2553) พบว่า ปัจจัยหลักที่เอื้อให้การกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาประสบความสำเร็จ คือ การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารดังกล่าวจะต้องมีวิสัยทัศน์ กล้าคิด กล้าทำ กล้าริเริ่ม กล้าตัดสินใจ และเป็นคนใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง อันเป็นบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนผ่านการจัดการศึกษารูปแบบเดิมที่มีลักษณะของครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ไปสู่การเรียนการสอนแบบ Project-Based Learning ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการคิดวิเคราะห์จากการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ซึ่งสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ฉะนั้น เพื่อให้การกระจายอำนาจทางการศึกษามีพลังและสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงในสังคมแห่งการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21 โดยเลือกศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม

ทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำคือลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งหรือยกย่องให้ทำหน้าที่ในกลุ่มหรือองค์การโดยที่เขาเป็นผู้มีคุณลักษณะที่ดีกว่าทุกคนในกลุ่มหรือองค์การ ลิขิตา เฉลิผลโยธิน. (2560)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) เป็นภาวะผู้นำที่มุ่งยกระดับความต้องการ ความเชื่อทัศนคติ และคุณธรรมของผู้ตามให้สูงขึ้น เพื่อให้มีผลต่อการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงองค์กรให้มีประสิทธิผล Bass and Avolio (1994) ได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไว้ 4 ด้านดังนี้

- 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence) หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตนเป็นแบบอย่างสำหรับผู้ตาม มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเฉลียวฉลาด และมีความตั้งใจแน่วแน่ในอุดมการณ์
- 2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation) หมายถึง การที่ผู้นำสร้างแรงจูงใจให้ผู้ตามเกิดแรงบันดาลใจ โดยการสร้างแรงจูงใจภายใน สร้างความท้าทายในงาน และสร้างความผูกพันต่อเป้าหมายความสำเร็จขององค์กร
- 3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) หมายถึง การที่ผู้นำได้กระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ในองค์กร และมุ่งหาแนวทางใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา เพื่อหาข้อสรุปที่ดีกว่า
- 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจก (Individual Consideration) หมายถึง การที่ผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น เป็นโค้ช หรือที่ปรึกษาของผู้ตามแต่ละคน

ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นที่ยอมรับและมีงานวิจัยมากมายสนับสนุนทั่วโลกและยืนยันว่าเป็นทฤษฎีที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ รวมทั้งสามารถพัฒนาภาวะผู้นำได้ในทุกองค์กร ทั้งในองค์กรขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ในอเมริกา ยุโรป และเอเชีย

การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Educational Decentralization) เป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องต่อเป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาโดยการถ่ายโอนอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ในด้านการบริหารจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) โดยมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

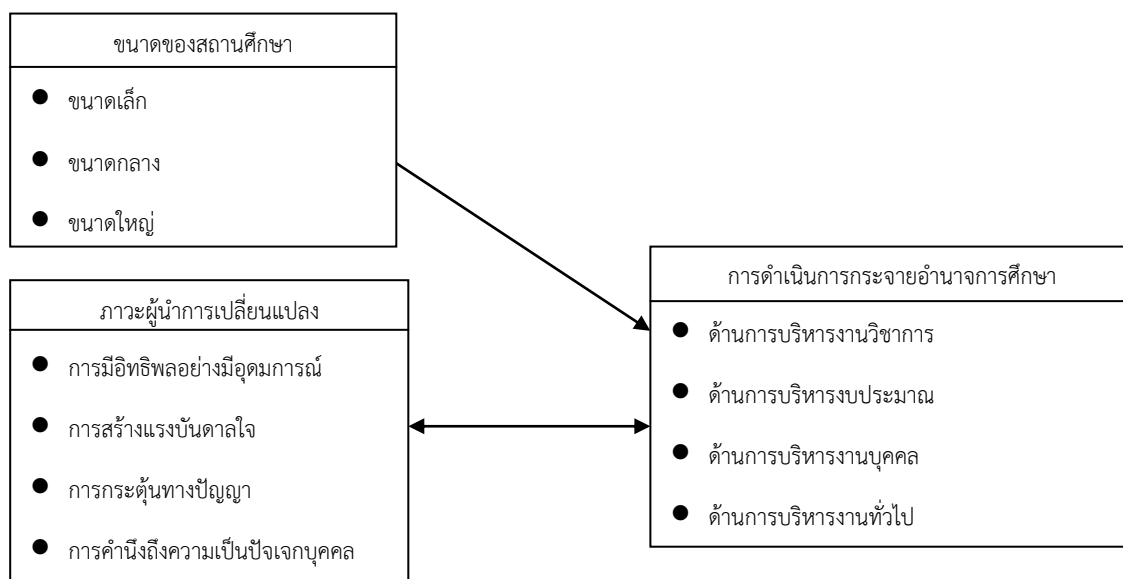
การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการสร้างผู้เรียนให้มีลักษณะ 3R x 7C 3R ได้แก่ Reading (อ่านออก) (W)riting (เขียนได้) และ (A)rithmetics (คิดเลขเป็น) และ 7C ได้แก่ Critical Thinking & Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity & Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม) Collaboration, Teamwork & Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information & Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ) Computing & ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร) และ Career & Learning Skills (ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้) เพื่อให้มีทักษะที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตในยุคการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพตามวิสัยทัศน์ของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวก และอยู่ในระดับสูง ($r = 0.82$) (เถลา ระโหฐาน, 2553) ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน อุมาวดี เหล่าอรรค และคณะ (2557) พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ในส่วนของการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษา และประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหารโดยที่สถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพการทำงาน 10 ปีขึ้นไปมีการกระจายอำนาจมากที่สุด (ทวีศักดิ์ จำปาทอง, 2559) สำหรับงานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิด

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้กรอบแนวคิด โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ส่วนแรก เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา ส่วนที่ 2 เป็นการแสดงถึงความแตกต่างของการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และ เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และเขต 2
4. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา
2. สถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2558 โดยที่การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารยึดตามแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของ Bass และ Avolio (1994) ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรม 4 ด้าน คือ

1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence : II)
2. การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation : IM)

3. การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS)

4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration : IC)

และศึกษาการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 39 โดยการกระจายอำนาจทางการศึกษาแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารงานบุคคล
2. ด้านการบริหารงานวิชาการ
3. ด้านการบริหารงานงบประมาณ
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษาและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 และเขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 3,236 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ จำนวน 356 คน และเมื่อทำการเก็บข้อมูลจริงสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 ได้จำนวนทั้งสิ้น 362 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการ สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มข้าราชการครูที่ปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาแต่ละขนาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2558

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา และ ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน มีจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ เช่นกัน มีจำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ

5 =	มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีการกระจายอำนาจ ในระดับมากที่สุด
4 =	มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีการกระจายอำนาจ ในระดับมาก
3 =	มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีการกระจายอำนาจ ในระดับปานกลาง

2 = มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีการกระจายอำนาจ ในระดับน้อย

1 = มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีการกระจายอำนาจ ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและระดับการกระจายอำนาจ ดังนี้ (Best, 1981)

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีการกระจายอำนาจในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีการกระจายอำนาจในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีการกระจายอำนาจในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีการกระจายอำนาจในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีการกระจายอำนาจในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความถูกต้อง และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ด้วยการหาค่า IOC โดยเกณฑ์การคัดเลือก คือ $IOC \geq 0.5$ ขึ้นไป

2. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และ เขต 2 ที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของข้อคำถาม (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.890 สำหรับแบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ 0.962 สำหรับแบบสอบถามการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลเชิงพื้นที่และทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2

2. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 เพื่อแจกแบบสอบถาม และกระจายแบบสอบถามให้แก่ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษา พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามกลับคืน หลังจากที่ได้ส่งมอบไปแล้วเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ หลังจากนั้นดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 โดยใช้ Pearson's Correlation

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษาด้วย One-way ANOVA และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Scheffe

ผลการวิจัย

ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 ที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 362 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 73.2) มีอายุระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 36.7) สำเร็จการศึกษาระดับ

ปริญญาบัณฑิต (ร้อยละ 59.7) ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดกลาง (ร้อยละ 56.1) นอกจากนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในสถานศึกษาปัจจุบัน 1-5 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 42.0) รองลงมามากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 38.1) และจากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาเป็นด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 4.02$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.01$) และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 3.97$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 ในภาพรวม (n=362)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ
ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	3.97	0.22	มาก
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.01	0.25	มาก
ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.02	0.30	มาก
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.15	0.31	มาก
รวม	4.00	0.26	มาก

หมายเหตุ 4.21-5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด / 3.41-4.20 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก / 2.61-3.40 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง / 1.81-2.60 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับน้อย / 1.00-1.80 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับน้อยที่สุด

2. การดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นกัน โดยมีการดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาเป็นด้านบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 3.92$ 3.85 และ 3.78 ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 ในภาพรวม (n=362)

การดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการกระจายอำนาจ
ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.85	0.86	มาก
ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.78	0.84	มาก
ด้านการบริหารงานบุคคล	3.93	0.85	มาก
ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.92	0.79	มาก
รวม	3.87	0.78	มาก

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .591$) ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 (n=362)

ตัวแปร	r	p
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการดำเนินการกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	0.591**	0.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. การเปรียบเทียบการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และเขต 2 จำแนกตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในภาพรวมและรายด้านโดยในภาพรวมสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่มีการดำเนินการกระจายอำนาจมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก และเมื่อพิจารณาในรายด้าน สถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการกระจายอำนาจด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไปน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ และมีการดำเนินการกระจายอำนาจด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ นอกนั้นไม่แตกต่าง ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา ตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษา และการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' (n=362)

การดำเนินการกระจาย อำนาจทางการศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา						F	P	เปรียบเทียบ ความแตกต่าง รายคู่โดยวิธี Scheffe'
	เล็ก (1)		กลาง (2)		ใหญ่(3)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.69	0.94	3.87	0.78	4.08	0.78	3.95*	0.02	1-3*
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.57	0.87	3.84	0.82	4.00	0.82	5.68*	0.00	1-2*,1-3*
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.75	0.91	3.94	0.81	4.22	0.78	5.69*	0.00	1-3*
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.68	0.87	3.97	0.73	3.92	0.79	8.62*	0.00	1-2*,1-3*
รวม	3.67	0.85	3.91	0.73	4.12	0.73	6.55*	0.00	1-2*,1-3*

อภิปรายผล

1. การศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม ($\bar{X} = 4.00$) และรายด้านทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 3.97-4.15$) ที่พบผลเช่นนี้เนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองอย่างต่อเนื่องและเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เพื่อปรับตัวให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และมีวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bass (1985) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นภาวะผู้นำที่เหมาะสม สามารถปรับตัวเข้ากับความต้องการของสังคม และปฏิบัติตนได้เกินความคาดหวัง นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของหลาย ๆ ท่านที่พบผลในทำนองเดียวกันว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน (เฉลา ระโหฐาน, 2553; กอบศักดิ์ มูลมัย, 2554; อุมารัตติ เหล่าอรณะ และคณะ, 2557)

2. การศึกษาระดับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และ เขต 2 พบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการกระจายอำนาจทาง

การศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในทุกด้าน ($\bar{X} = 3.78-3.93$) ที่พบผลเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการคิดวิเคราะห์สภาพปัญหาในสถานการณ์จริง ในลักษณะของ Problem-based Learning ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้และยุคเทคโนโลยีที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข่าวสารความรู้และนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะความรู้เปรียบเสมือนวิทยาศาสตร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกวัน ทุกชั่วโมง (วิไล แพงศรี, 2553) รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับแผนนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาของภาครัฐ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาสภาพการบริหารแบบกระจายอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ของทวีศักดิ์ จำปาทอง (2559) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารแบบกระจายอำนาจทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่น เดียวกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของดิเรก พรสีมา และคณะ (2553) ที่พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาประสบความสำเร็จในการกระจายอำนาจทางการศึกษาในระดับมาก

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .591$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เฉลา ระโหฐาน (2553) และอุมาวดีและคณะ (2557) ที่พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการบริหารงานของสถานศึกษา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กนกวรรณ สร้อยคำ (2550) ที่พบว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 จำแนกตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวม และรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีการดำเนินการกระจายอำนาจมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กในทุก ๆ ด้าน ที่พบผลเช่นนี้เนื่องจากสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความพร้อมในเรื่องของงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการบริหารจัดการอื่น ๆ มากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีความจำกัดในการดำเนินการต่าง ๆ ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ทวีศักดิ์ จำปาทอง (2559) และ สมพจน์ เจริญวานิช (2550) ที่พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางมีการกระจายอำนาจมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทั้งในภาพรวมและรายด้านในระดับมาก รวมทั้งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งถือว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารการศึกษา ฉะนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ควรจัดหลักสูตรฝึกอบรม ระยะสั้นเพื่อเสริมทักษะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้กับผู้บริหารสถานศึกษารุ่นใหม่ หรือผู้ที่ผ่านการคัดเลือกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ก่อนเข้ารับตำแหน่ง บริหารงานในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาในระยะต่อไป

2. จากผลการศึกษา พบว่า การดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และยังพบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการกระจายอำนาจน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีสามารถนำผลการศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางในการยกระดับการดำเนินการกระจายอำนาจของ

สถานศึกษาขนาดเล็กให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่โดยเฉพาะในด้านงบประมาณ ที่ต้องการพิจารณาตัดสินใจในระดับนโยบายที่จะช่วยสนับสนุนให้การดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นไปตามแนวทางการปฏิรูป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสม เพื่อทราบแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในทิศทางที่พึงประสงค์
2. ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการดำเนินการกระจายอำนาจ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถกำหนดกรอบการพัฒนาการดำเนินการกระจายอำนาจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. การศึกษาการดำเนินการกระจายอำนาจครั้งต่อไป ควรใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สร้อยคำ. (2550). การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นที่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การออกแบบการวิจัยแบบผสมผสานตามลำดับ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546, สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2558, จาก <http://www.ipru.ac.th/personalweb/rule26.pdf>.
- กอบศักดิ์ มุลมัย. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เถลา ระโหลฐาน. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและประสิทธิผลในการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ดิเรก พรสีมา และคณะ. (2553). รายงานการวิจัยการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. โครงการวิจัยภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ทวีศักดิ์ จำปาทอง. (2559). สภาพการบริหารแบบกระจายอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตครั้งที่ 6 “ 45 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต สร้างสรรค์การศึกษา พัฒนางานวิจัย ใช้นวัตกรรมนำสังคม”.
- ทิพวัลย์ ชาลีเครือ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลลิตา เฉลิมพลโยธิน. (2560). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาองค์กรโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี. 11(26): 9-23
- วิไล แพงศรี. (2553). การพัฒนาสมรรถภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2558 จาก, <https://www.gotoknow.org/posts/434536>
- สมพจน์ เจริญวานิช. (2550). รายงานการวิจัยเรื่องความพร้อมรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2550. สิงห์บุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี.
- อุมาวดี เหล่าอรณะ สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ และเผชิญ กิจระการ. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance beyond Expectations*. New York: Free Press.
- Bass, B. M. & Avolio, B. J. (1994). *Improving Organizational Effectiveness through Transformational Leadership*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Best, J. W. (1981). *Research in Education*. (4 th ed.) Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- Yamane, T. (1970). *Statistics: An Introductory Analysis*. (4rd ed.). New York: Harper and Row Publication.

Translated Thai References

- Chalernpolyothin, L. (2017). Leadership and Organization Development by Using Principles of four Brahmvihara. *Journal of Thonburi University*. 11(26): 9-23. (in Thai)
- Chalermwanich, S. (2007). *Research Report on the Availability of Administrative Decentralization and Educational Management in Academic Year 2007 in Singburi Province*. Singburi Educational service areas (in Thai)
- Chalikrue, T. (2016). *The Relationship between transformational leadership of school administrators and effectiveness of teachers under Office of Non-Formal and Informal Education Rayong province*. (Master of Educational Administration Thesis, Burapha University). (in Thai)
- Jamphong, T. (2016). *The Decentralized management of school administrators under the Primary Educational Service Area Office Pathumthani*. (The 6th National Conference Rajabhat Phuket University “45 years of Rajabhat Phuket University the Education creations, Research development and Social innovations”). (in Thai)
- Laoakara, U. et.al. (2014). *The Relationship between transformational leadership of school administrators and effectiveness of school under the Secondary Educational Service area office 27*. (Educational Faculty, Mahasarakham University) (in Thai)
- Ministry of Education. (2003). *Ministry of Education Regulatory Act, B.E. 2546* <http://www.ipru.ac.th/personalweb/rule26.pdf>. (in Thai).
- Moonmai, K. (2011). *Relationships between transformation leadership of school administrators and teaching efficiency of teachers under the office of Pathumthani primary educational service office area 1*. (Master of Educational Administration Technology Thesis, Rajamangala University of Technology). (in Thai)
- Pangsri, W. (2010). *Developing learners' competencies in the knowledge economy*. <https://www.gotoknow.org/posts/434536> (in Thai)
- Pornsima, D et. al. (2010). *Research Report on Decentralization and Education Management to Educational service areas and schools*. Research project funded by the Secretariat of the Council of Education. (in Thai)
- Rahothan, C. (2010). *A Study of relationship between transformational leadership of school administrators and effectiveness of basic education schools under the office of Chonburi Educational service area II*. (Master of Educational Administration Thesis, Rajabhat Rajanagarindra University). (in Thai)
- Soikam, K. (2007). *An analysis of the succesful level of decentralization of educational administration of basic educational institutions under the jurisdiction of the Office of Basic Education Commission : a sequential mixed method design*. (Master of Education Thesis, Chulalongkorn University). (in Thai).